

MØTE MED SEKSJON FOR KULTURMINNEVERN, AUST-AGDER FYLKESKOMMUNE, TORSDAG, 3.3.2016 I ARENDAL

REFERAT

Til stede fra Arbeidsgruppen: Arne Thomassen, Else Rønnevig og Olaf T. Tønnessen.

Til stede fra Seksjonen for kulturminner: Ingvild Paulsen og Aadne G. Sollid. (Seksjonsleder.)

1. Presentasjon av «Tollbodsaken» i Brekkestø

- Møte kom i stand etter dialog med Ingvild Paulsen i februar 2016. Utgangspunktet for var et orienteringsskriv med vedlegg som ble sendt til seksjonen for kulturminnevern v/Thomas Hirsch den 1.11.2015. I tidligere mail fra seksjonen ble det opplyst at de på møte kunne bidra med råd og veiledning i forbindelse med en potensiell søknad.
- Arbeidsgruppen ble på det interne møtet, den 25.2.2016 enige om at undertegnede skulle utarbeide en PowerPoint presentasjon om saken av ca. 20 min varighet. Viktige faktorer i presentasjonen var hva som skjedde før rivningen fant sted og tiden etter – og spesielt siste års utvikling. I presentasjonen ble det lagt vekt på viktige milepæler, hvorfor saken var viktig lokalt og videre opp til nasjonalt og internasjonalt nivå. Videre begrunnelser for berettigelsen av et slikt senter og hvorfor det bør lokaliseres til Brekkestø. Presentasjonen ble distribuert til medlemmene i Arbeidsgruppen før møte.
- Før og under foredraget ble våre beveggrunner i arbeidet med denne saken understreket på ulike måter. Arne Thomassen presiserte at han var oppnevnt av bystyret for å bistå Brekkestø Vel i saken og at et samlet bystyre sto bak intensjonene velforeningen hadde i Brekkestø. Else hadde som kommentar under presentasjonen at kr. 10 000,- i støtte fra Klavenes familien i 1963 var et betydelig beløp. Til sammenligning kunne et gjennomsnittlig hus da koste kr. 70 000,-.

2. Momenter av betydning for sakens videre forløp

- Ingvild Paulsen mente Brekkestø var en «utrolig» fin uthavn som var godt tilrettelagt for besøkende. *Vi fikk det inntrykk at representantene fra fylkeskommunen ikke var negative til planene om en gjenoppbygging, men var tydelige på at begrunnelsene for et slikt tiltak måtte værre tydelige og riktig formulert. Paulsen mente bl.a. at en begrunnelse som uttrykte uthavnenes status som «glansbilder» i en nåværende kontekst var utdatert. Heller ikke begrunnelser ut fra en «offerrolle» mente hun var relevante. Å gjenoppbygge «noe nytt» som rene kopier var heller ikke uten videre en god modell. (Merknad: Dette temaet er fra vår side «synset» på nesten «uttallige» ganger. Foreløpig konklusjon er vel at vi står på originalitet, med nødvendige tilpasninger.) At det derimot kunne dokumenteres lokalisering av tidligere oppførte bygninger var positivt for saken. «Å lage noe nytt» i en bestemt kontekst kunne være et godt utgangspunkt i*

prosessen videre. Det ble hevdet at nybygg måtte være funksjonelle ut fra de aktivitetene bygningene var ment å skulle inneholde. I forhold til de målsettingene som Arbeidsgruppen har med utarbeidelse av profesjonelle tegninger på dette stadiet, mente representantene fra fylkeskommunen at en grovskisse kunne være tilstrekkelig i første omgang. *I den sammenheng kunne vi (evt. arkitekt) ta kontakt med arkitekt(er) ansatt i fylkeskommunen for dialog og veiledning.* (Merknad: I så fall kan dette være en gylden anledning til å få til en utforming av bygningene som er i tråd med våre samt regionale og sentrale vernemyndigheters syn.)

- Paulsen opplyste forøvrig at de har gående et prosjekt om forvaltning av uthavnene. *Hun pekte på at kommunenes engasjement hadde en viktig rolle i den sammenheng.* Et viktig tema i diskusjonene fremover er å finne ut av hvilke uthavn (er) som er den/de viktigste. (Merknad: Dersom det blir Brekkestø kan det kanskje åpne opp for de mulighetene vi ønsker oss?) Som jeg oppfattet det, er Brekkestø Vel og Arbeidsgruppen tidlig ute med sine fremstøt i forhold til arbeidet som pågår i fylkeskommunen på dette feltet. (?) Å få Uthavnene på UNESCOs verdensarvliste ligger ennå langt frem i tid. (10 år?)
- Sollid mente at Brekkestø var viktig og at infrastrukturen har betydning i så måte. Arne Thomassen understreket i så henseende at det var gjort mye i Brekkestø de siste årene. Nytt vann- og avløpssystem og offentlig parkeringsplass til 35 biler ble nevnt som viktige tiltak. Sollid kjente Brekkestø godt fra tidligere prosjekter som f.eks. Brekkestø landhandel, Gaupholmen og tidligere «oberst Justus hus.»
- *En annen viktig faktor for argumentasjonen i en potensiell søknad er å finne steder i Norge som har likhetstrekk med prosjektet i Brekkestø.* Undertegnede nevnte Sogndalstrand kulturhotell som et sted som kanskje ville ha interesse av å se nærmere på. Jfr. foredrag av eieren, Eli Laupstad Omdal, på uthavns seminar på Fevik 2. mai 2012. *(Ikke hotell drift, men hvordan en kan utnytte historiske bygninger til annet innhold.* [http://www.sogndalstrand-kulturhotell.no/historie.](http://www.sogndalstrand-kulturhotell.no/historie))
- Ved gjennomgangen av presentasjonen vedr. adkomstmuligheter ble det pekt på viktigheten av å stadfeste den opprinnelige og historiske traseen som hoved adkomstvei til tollbodeiendommen. Likeledes å se på adkomsten via aktivitetsplassen og Skipsheia som en alternativ trasè.
- Sollid nevnte avslutningsvis at kulturminnefondets styre fremover bl.a. ville «se på» uthavnene. Det var en del penger i systemet, men mange av søknadene var ikke gode nok. Arne Thomassen ville undersøke situasjonen i Lillesand kommune.

3. Evaluering etter møte/Betraktninger

- Møtet med TD i slutten av april er viktig. *Spørsmålet om TD ønsker at det skal sendes en søknad bør nok stilles på dette møtet?* Eller ønsker de at andre skal gjøre det? Hvordan skal vi definere «andre»? I Kristiansand kommune var det Kristiansand eiendom selv som forhandlet med TD – og mente/mener at det var avgjørende for en avtale med TD. Etter møtet nå og også tidligere har vi snakket om at det på et eller annet utviklingstrinn må etableres en organisasjon for utbygging og drift. Her er det nevnt «rollemodeller» som «Slåttholmen», «Møglestu» og «Salholmen». Noen

spørsmål fremover kan f. eks. være: «Hva skal Brekkestø Vels rolle fremover være?» Er det den modellen vi har nå med Brekkestø Vel > Arbeidsgruppe som er best egnet til å føre saken inntil videre? *Min oppfatning av situasjonen er at tiden etter møtet med TD vil synliggjøre dette spørsmålet på en naturlig måte. Et mulig forløp er at TD selv ikke ønsker å gå videre med planene? Hva da?*

- I en tidligere redegjørelse fra Jo (Referat fra møte nr. 4/2015) er det pekt på at det trolig var press fra offentligheten som førte til et gunstig resultat for Kristiansand. Den øverste ledelsen sa først nei.
- Vi mener at fylket var positive til en potensiell søknad, men det var viktig at begrunnelsene i søknaden var relevante. De mente at en ikke burde legge for mye arbeid i prosjektet før en så om det var mulig å realisere planene.
- Vi kan jo minne oss selv på at vi før møtet 3.3.2016 mente det var viktig at de regionale vernemyndighetene var positive for å kunne gå videre med saken til overordnede myndigheter. Vi som var på møte mener de var det. *Da vil følgelig neste runde være et møte med TD i slutten av april.*

Olaf T.
Referent